

Perustoimeentulotuki

Viimesijainen taloudellinen tuki

Lyhyesti ja selkeästi

Sisällys

Perustoimeentulotuki	1
Mihin menoihin perustoimeentulotukea voi saada?	2
Perusosa	2
Muut perusmenot	3
Miten tulot vaikuttavat tukeen?	3
Miten tuki lasketaan?	4
Hakeminen ja maksaminen	5
Maksusitoumus	6
Tuen tarkistaminen	7
Kela palvelee ja yhteystietoja	8

Perustoimeentulotuki

Tässä esitteessä kerrotaan perustoimeentulotuesta. Voit saada sitä Kelasta, jos tulosi ja varasi eivät riitä välttämättömiin arjen menoihisi, kuten ruokaan ja asumiseen. Tuloiksi lasketaan myös muut sosiaalietuudet.

Kela myöntää tukea hakemusten perusteella, joten tukia täytyy hakea Kelasta.

Voit hakea tukia verkossa tai hakulomakkeilla:

www.kela.fi/asiointi
www.kela.fi/lomakkeet

Kelan tukien perusteet on määritelty laissa. Kun Kela päättää tukien myöntämisestä, jokaisen hakijan elämäntilanne käsitellään yksilöllisesti. Hakijoiden elämäntilanne ja tuen tarve voivat olla hyvin erilaisia. Siksi myös tukien määrä vaihtelee.

Tässä esitteessä kerrotaan pääasiat perustoimeentulotuesta vuonna 2017. Mukana ei ole kaikkia tuen yksityiskohtia.

Tietoa tuen määrästä on erillisessä liitteessä, jonka voit tulostaa verkosta www.kela.fi/toimeentulotuki tai pyytää Kelan toimistosta.

Lisätietoa tuista ja palveluista

Muita toimeentuloon liittyviä Kelan tukia ovat esimerkiksi asumistuet ja työttömyysturva. Ne on esitelty omissa esitteissään. Tärkeistä oman kuntasi tuista ja palveluista saat tietoa kunnan verkkosivuilta tai sosiaalitoimistosta. Kunnan tukia ovat esimerkiksi täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki. Terveystieteiden keskukselta saat tietoa terveyskeskuksesta.

Selkokieltä

Tämä esite on tehty yhteistyössä Selkokeskuksen kanssa. Selkokeskus on antanut esitteelle selkotunnuksen. Se on merkki siitä, että esite on helppo lukea.

Toimeentulotuki

Voit hakea toimeentulotukea, jos tulosi ja varasi eivät riitä välttämättömiin päivittäisiin menoihin, kuten asumiseen, ruokaan, terveydenhoitoon ja vaatteisiin.

Toimeentulotuessa on kolme osaa:

- perustoimeentulotuki
- täydentävä toimeentulotuki
- ehkäisevä toimeentulotuki.

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta.

Sinulla voi olla erityisiä menoja, joihin et voi saada perustoimeentulotukea. Tällöin kunnan sosiaalitoimisto voi myöntää sinulle täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea harkintansa mukaan.

Hae aina ensin Kelasta perustoimeentulotukea. Voit tarvittaessa hakea samassa hakemuksessa myös täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea. Kela voi pyynnöstäsi siirtää täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea koskevan hakemuksesi kunnan käsiteltäväksi.

Mihin menoihin perustoimeentulotukea voi saada?

Perustoimeentulotuki on tarkoitettu välttämättömiin menoihin, kuten ruokaan ja vaatteisiin.

Tavalliset arjen menot muodostavat yhdessä tuen perusosan.

Perusosaan sisältyvät:

- ruokamenot
- vaatemenot
- vähäiset terveydenhuoltomenot (esimerkiksi itsehoitolääkkeet, joihin ei tarvita lääkemääräystä)
- henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot
- paikallisliikenteen käyttö
- sanomalehden tilaus
- puhelimen ja tietoliikenteen käyttö (verkkoyhteydet)
- harrastus- ja virkistystoiminta
- muut vastaavat jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.

Sinun ei tarvitse esittää kuitteja, laskuja tai muita tositteita näistä menoista.

Muut perusmenot

Tilanteesi mukaan tukea voidaan lisäksi myöntää muihin perusmenoihin.

Näitä menoja ovat:

- asumismenot (esimerkiksi vuokra, vastike, sähkö ja kotivakuutus)
- välttämättömät muuttokustannukset
- julkisen terveydenhuollon menot, jotka eivät sisälly perusosaan (kuten terveyskeskuksen asiakasmaksut)
- lasten kunnallisen päivähoiton menot sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot
- tietyt menot, jotka aiheutuvat etävanhemmalle lapsen tapaamisesta
- välttämättömän henkilötodistuksen, oleskeluasiakirjan tai matkustusasiakirjan hankintamenot.

Sinun pitää toimittaa Kelaan näihin menoihin liittyvät selvitykset (esimerkiksi vuokrasopimus tai lasku).

Kela ottaa huomioon muut perusmenot yleensä todellisen suuruusina, jos ne ovat kohtuullisia.

Miten tulot vaikuttavat tukeen?

Perustoimeentulotuen määrään vaikuttavat kaikki tulot ja varat, joita sinulla ja perheelläsi on. Tuloihin lasketaan myös sosiaalituot, kuten Kelan muut tuet.

Perustoimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki. Se tarkoittaa, että sinun pitää hakea ensin muita tukia, joihin sinulla on oikeus. Kelan tukia ovat esimerkiksi työttömyysturva, asumistuet, eläkkeet, opintotuki, sairauspäiväraha, vanhempainpäiväraha, lapsilisä, kotihoidontuki ja elatustuki.

Kun toimeentulotuesta päätetään, tulot otetaan huomioon nettomääräisinä eli verojen jälkeen.

On hyvä muistaa, että toimeentulotukeen vaikuttavat myös käytettävissä olevat varat, kuten pankkitilillä säästössä olevat rahat.

Miten tuki lasketaan?

Tuen määrä saadaan siten, että tuloista vähennetään menot. Perusosa kuuluu menoihin.

Kela tekee tuloista ja menoista laskelman.

Laskelman avulla selviää, kuinka paljon voit saada perustoimeentulotukea. Jos hyväksyttävät menosi ovat suuremmat kuin tulot, sinulle maksetaan perustoimeentulotukea.

Tuki on erotuksen suuruisen. Toimeentulotuesta ei mene veroa.

Kokeile Kelan laskuria

Kelan verkkosivuilla on laskuri. Sillä voit arvioida, kuinka paljon perustoimeentulotukea voit saada:

 www.kela.fi/laskurit

Esimerkki

Sanna on työtön yksinhuoltaja, jolla on kaksi yli 10-vuotiasta lasta. Hän hakee Kelasta perustoimeentulotukea tiukan taloudellisen tilanteensa vuoksi.

Perheen tuloina otetaan huomioon:

- työmarkkinatuki + lapsikorotus: 646,72 e
- lapsilisä + yksinhuoltajakorotus: 298,65 e
- asumistuki: 608,80 e
- elatustuki: 309,54 e

Tulot yhteensä: 1 863,71 e

Perheen menoina otetaan huomioon:

- vuokra 810 e
- vesimaksu 45 e
- tavalliset arjen menot eli perhekoon mukainen perusosa: 1 189,48 e +
(yksinhuoltaja 534,05 e +
ensimmäinen yli 10-vuotias lapsi 339,85 e
+ toinen yli 10-vuotias lapsi 315,58 e)

Menot yhteensä: 2044,48 e

Tuloista vähennetään menot:
 $1\,863,71\text{ e} - 2\,044,48\text{ e} = -180,77\text{ e}$

Sannan perheelle maksetaan perustoimeentulotukea 180,77 e.

Luvut ovat vuoden 2016 tasossa.

Miten ja milloin voit hakea tukea?

Voit hakea perustoimeentulotukea kuluvalle kuukaudelle tai seuraavan kuukauden alusta.

Hakeminen verkossa

Voit hakea perustoimeentulotukea verkossa osoitteessa

 www.kela.fi/asiointi

Asiointipalveluun kirjaudutaan omilla verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella. Nopeutat hakemuksesi käsittelyä, kun haet tukea verkossa. Verkossa voit myös helposti toimittaa kaikki tarvittavat liitteet. Jos Kelan etuuskäsittelijä tarvitsee lisätietoja hakemukseesi, hän ottaa yhteyttä sinuun.

Hakeminen lomakkeella

Voit hakea tukea myös hakemuslomakkeella. Saat hakemuksen Kelan verkkosivuilta osoitteesta:

 [www.kela.fi /lomakkeet](http://www.kela.fi/lomakkeet)

Saat hakemuslomakkeita myös Kelan toimistoista.

- Tarkista hakemuksesta, mitä liitteitä siinä pitää olla, ja liitä ne hakemukseen.
- Toimita hakemuslomakkeet postissa Kelaan.

Voit postittaa hakemuksen ja liitteet Kelaan.

Katso verkkosivulta www.kela.fi/postiosoitteet

mihin osoitteeseen kirje pitää lähettää.

Voit kysyä osoitetta myös Kelan palvelunumerosta

Kysy lisätietoja

 Kelan palvelunumerosta
020 692 207

 tai Kelan toimistosta

Hakeminen suullisesti

Jos sinulle ei ole mahdollista hakea perustoimeentulotukea verkossa tai lomakkeella, voit hakea tukea myös suullisesti. Ota silloin yhteyttä Kelan puhelinpalveluun tai Kelan toimistoon.

Kuinka pitkään käsittely kestää?

Muista täyttää hakemus huolellisesti ja toimittaa Kelaan kaikki liitteet, joita hakemuksessa tarvitaan. Se nopeuttaa hakemuksen käsittelyä.

Jos hakemuksessa on kaikki tarvittavat tiedot, Kela antaa päätöksen 7 arkipäivän kuluessa. Jos Kela arvioi yhdessä sinun kanssasi, että hakemus on kiireellinen, se ratkaistaan samana tai seuraavana arkipäivänä.

Kun Kela on käsitellyt hakemuksesi, saat kotiin päätöksen tuesta. Päätöksessä kerrotaan, kuinka paljon saat tukea. Päätöksessä on myös perustelut, mihin päätös perustuu. Saat päätöksen myös, jos se on kielteinen.

Jos olet toimittanut hakemuksesi Kelan asiointipalvelun kautta, voit seurata hakemuksesi käsittelyä asiointipalvelussa.

Jos hakemuksesi on jo Kelassa ja haluat toimittaa siihen lisätietoa tai liitteen, voit hoitaa asiointipalvelussa myös sen.

Tuen maksaminen

Perustoimeentulotuen maksupäivä on kuukauden 1. pankkipäivä. Jos tukesi maksu ei ehdi säännölliseen maksupäivään, se maksetaan päätöksenteon yhteydessä. Silloin rahat ovat pankkitililläsi 2 pankkipäivän päästä päätöksestä.

Jos haluat, Kela voi maksaa perustoimeentulotuesta vuokran suoraan vuokranantajalle tai maksaa suoraan sähkölaskun tai laskun kotivakuutukseen.

Kun Kela maksaa laskun, se vähentää maksetun summan perustoimeentulotuen määrästä. Kela ei voi maksaa laskua, jos sinulle myönnetty perustoimeentulotuki ei riitä siihen.

Tuen maksaminen maksusitoumuksena

Osa perustoimeentulotuestasi voidaan antaa maksusitoumuksena esimerkiksi lääkkeisiin tai silmälaseihin.

Saat maksusitoumuksen päätöksen yhteydessä. Maksusitoumuksessa kerrotaan, mitä sillä voi maksaa kaupassa.

Kun sinulle myönnetään perustoimeentulotuki, saat samalla maksusitoumuksen apteekkiin. Maksusitoumuksella saat tarvitsemasi reseptiläkkeet. Lääkkeiden maksusitoumus siirtyy Kelasta apteekkiin verkossa. Apteekissa riittää, että näytät Kela-korttisi ja henkilötodistuksen.

Perustoimeentulotuen tarkistaminen

Muista ilmoittaa Kelaan, jos olosuhteissasi tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat perustoimeentulotuen määrään. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi, että tulosi lisääntyvät tai vähenevät.

Miten voit olla yhteydessä Kelaan?

Sinulla on mahdollisuus saada henkilökohtaista palvelua Kelan palveluneuvojalta. Soita Kelan puhelinpalveluun

020 692 207

tai käy lähimmässä Kelan toimistossa.

Kun elämäntilanteesi on muuttunut tai tarvitset muuten henkilökohtaista neuvoa Kelan tukien hakemisessa, voit varata itsellesi ajan Kelan puhelinpalveluun tai toimiston asiakaspalveluun. Ajan varaaminen onnistuu helposti Kelan ajanvarauspalvelussa: www.kela.fi/ajanvaraus.

Onko sinulla tai perheelläsi tarvetta keskustella kunnan sosiaalihuollon ammattihenkilön kanssa? Kela ja kunta tekevät yhteistyötä tilanteesi mukaan.

Kela palvelee

Kelan verkkosivuilta saat tietoa ja voit hoitaa asioitasi. Voit laskea tukien määriä laskureilla. Kelan verkkosivut ovat osoitteessa www.kela.fi

Kysy Kelasta neuvoja verkossa www.kela.fi/kysykelasta

Kelan asiointipalveluissa on turvallista hoitaa asioita verkossa. Asiointipalveluun kirjaudut omilla verkkopankkitunnuksillasi tai matkapuhelimesi mobiilivarmenteella.

Kelan asiointipalvelussa voit

- hakea Kelan tukia
- lähettää liitteitä
- katsoa hakemuksesi käsittelytilanteen
- ilmoittaa muutoksista.

Kelan asiointipalvelut ovat osoitteessa

 www.kela.fi/asiointi

Puhelimessa

 Toimeentulotuki
020 692 207

Toimistossa tai yhteispalvelupisteessä

 Kelan toimistot palvelevat kaikissa Kelan etuuksiin liittyvissä asioissa.

Lähimmän Kelan toimiston tai yhteispalvelupisteen osoitetiedot ovat verkossa

 www.kela.fi/yhteystiedot

Ajanvarauksella

Voit varata ajan Kelan toimistoon tai puhelinneuvontaan. Varaa aika, jos elämässäsi on tapahtunut iso muutos tai asiasi on monimutkainen.

Varaa aika osoitteessa www.kela.fi/ajanvaraus

tai soita numeroon **020 692 207**.

Jos tarvitset tulkkausapua asioinnissa, ota yhteys Kelaan tai katso lisätietoja osoitteesta

 www.kela.fi/tulkkaus

Ilmoita muutoksista

Jos saat jotain Kelan tukea, muista ilmoittaa pikaisesti Kelaan, jos tilanteessasi tapahtuu muutoksia. Sellaisia tilanteita voivat olla asumisessa, tuloissa, lasten määrässä tai parisuhteessa tapahtuvat muutokset.

Vastuullasi on omalta osaltasi varmistaa, että Kelalla on oikeat tiedot käytettävissään. Silloin tuki maksetaan sinulle oikean suuruisena.

Oikaisuvaatimus

Jos olet tyytymätön Kelan tekemään perustoimeentulotuen päätökseen, voit hakea oikaisua Kelan oikaisuvaatimuskeskuksesta. Saat päätöksen mukana ohjeet muutoksen hakemiseksi.

Jos sinulla on kysyttävää, ota yhteyttä ensin Kelaan:

Toimeentulotuki
020 692 207

Jos sinulla on kysyttävää tuesta tai saamastasi päätöksestä, ota yhteyttä! Ma–pe klo 8–17. Tarkista poikkeavat palveluajat: www.kela.fi/palvelunumerot

Asevelvollisen tuet ___ 020 692 200
Asumisen tuet _____ 020 692 201
Eläkeasiat _____ 020 692 202
Kela-kortti ja
EU-sairaanhoitokortti __ 020 692 203
Kuntoutus _____ 020 692 205
Lapsiperheiden tuet __ 020 692 206

Maasta- ja
maahanmuutto _____ 020 634 0200
Omaisien kuoltua _____ 020 692 208
Opiskelijan tuet _____ 020 692 209
Sairastaminen _____ 020 692 204
Työttömyysajan tuet __ 020 692 210
Toimeentulotuki _____ 020 692 207
Vammaistuet _____ 020 692 211

Kelan esitteet

Koti ja perhe

Lapsiperheen etuudet ja asumisen tuet

Terveys ja kuntoutus

Sairauteen liittyvät korvaukset ja päivärahat, kuntoutus ja vammaisetuudet

Opiskelu

Opiskelijan tuet ja asevelvollisen avustukset

Työttömyys

Työttömyysajan tuet

Eläkkeelle

Eläketurva, asumisen tuki ja hoitotuki

Muutto Suomeen tai Suomesta ulkomaille

Miten pääset Suomen sosiaaliturvaan, ja mitä tapahtuu, kun muutat ulkomaille?

Perustoimeentulotuki

Viimesijainen taloudellinen tuki

Esitteitä saa Kelan toimistoista ja yhteispalvelupisteistä.
Esitteet muilla kielillä verkossa www.kela.fi/muutkielet

